

Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem, Gödöllő
Vidékfejlesztő Agrármérnök

Szakdolgozat

A Charolais szarvasmarha tartása és az állami
támogatások hatása az ágazatra

Készítette: Pálinkó József

Gödöllő

2023.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	4
1. Az ágazat bemutatása, szerepe.....	5
1.1. Az állatállomány alakulása Magyarországon.....	5
1.2. Az ágazat helyzete a világon.....	7
2. Támogatások szerepe az ágazat jövedelmezőségében, fejlesztésében.....	9
2.1. Állami támogatások és az állattenyésztés fenntartása.....	9
2.2. Állami támogatások és az ágazati fejlesztés.....	9
2.3. Állami támogatások és az élelmezésbiztonság.....	10
2.4. Állami támogatások és a vidéki közösségek.....	10
2.5. Az állami támogatások kihívásai és viták.....	10
3. Konkrét példák a magyarországi támogatásokra az elmúlt évekből.....	12
3.1. Állattartó Telepek Korszerűsítése 2020-2022 Pályázat.....	12
3.2. A pályázati felhívás célja:.....	12
3.3. Támogatható tevékenységek.....	15
3.4. Önállóan nem támogatható tevékenységek.....	15
3.5. A támogatás igénylésének feltételei:.....	16
3.6. További tudnivalók a pályázattal kapcsolatban:.....	17
4. Saját kutatás.....	19
4.1. Pálinkó Józsefné gazdasága bemutatása:.....	19
4.2. A gazdaság mérete 2023-ban:.....	20
4.3. Az állatok Takarmányozása:.....	20
4.4. Az állattartás kezdete:.....	21
4.5. Az első pályázat. „az alapok megteremtése”.....	21
4.6. Második pályázat beadása:.....	24
4.7. Harmadik pályázat beadása.....	27
4.8. Negyedik pályázat: 2016.	29
4.9. Ötödik pályázat:.....	32
4.10. A telep működése:.....	34
4.11. A bemutatott gazdaság célja:.....	36
5. Interjú.....	37
5.1. Vállalkozás kezdete:.....	37
5.2. Az első pályázat.....	38

5.3.	Második pályázata:	39
5.4.	A gazdaság felépítése	40
5.5.	A fedeztetés és ellési időszak a gazdaságban:	40
5.6.	Az állatok téli takarmányozása:.....	40
5.7.	Borjúnevelés a gazdaságban:.....	41
5.8.	Hogy mit is jelent ez a homozigóta, szarvtalanság, mik az előnyei, tudják ezt igazolni?.....	41
5.9.	Állatok gondozása, ellátása a telepen:	42
6.	A két gazdaság összevetése - Következtetések.....	44
7.	A pályázatok általi fejlődési lehetőségek, és a gazdák érdeklődésének összefoglalása: ..	46
8.	Ábrajegyzék	48
9.	Irodalomjegyzék	49
10.	Nyilatkozat	50
11.	Nyilatkozat szakdolgozat nyilvános hozzáférésről és eredetiségről	51

BEVEZETÉS

22 éves vagyok, Bács-Kiskun vármegyében élek, Kiskunmajsán. Ebben a térségben a mezőgazdaságnak az állattenyésztés a húzó ágazata. Jelentősebb mennyiségben a szárnyas állatokat tartják / kacsá, liba/. Jelentős mennyiségben van juhászattal foglalkozó gazdaság is. A szarvasmarha tartással is sokan foglalkoznak. Jelen van még az istálló, pár egyedes tartás is, ezért nagyon sok család megélhetésében is még szerepet játszik a tejhasznú tehén tartása, tejszállítás. Viszont emelkedő tendenciát mutat a nagyobb, jelentősebb gazdaságok kialakulása. Egyenlő arányban a tejelő szarvasmarhát tartók, akik a magyartarkát, és a fekete fríz fajtájú teheneket tartják, és a húsmarha tartók, akik zömében a charolais, és a limousin fajtájú teheneket tartását részesítik előnyben. Valamint akik tehén tartással nem foglalkoznak, csak a hizlalással. Megvásárolt növendék borjakat, üszöket, bikákat hizlalnak fel.

A családom generációkra visszamenőleg tejelő tehén és húshasznú szarvasmarha tartásával foglalkozott. Erre vezethető vissza az ágazat iránti érdeklődésem. Azért választottam ezt a témát, mert én is állattenyésztésben képzelem el a jövőmet, azon belül is húsmarhatenyésztőként. A nyári szünetek egy részét szívesen töltöttem a családi gazdaságokban, segítve az ott zajló munkát, és persze ez által sokat tanulva, tapasztalatokat szerezve. Gyerekként nagyszüleimnél megismertem az istállóban tartott tejelő szarvasmarha tartást. A nyári időszakban a kipányvázott szarvasmarha legeltetését. A kézi és gépi fejést, a kifejt tej kezelését, hűtését, tejszállítást. Mivel szüleimnek Charolais fajtájú húsmarha telepje van, így rálátást szereztem a nagylétszámú tartásra is.

Célom a kutatási eredmények szemszögéből is látni az ágazatot, ezáltal alaposabb belelátást szerezni a fajta tartásába, technológiákra, kihívásaira és előnyeire. Emellett a háttérben történő gazdasági folyamatok megértése is motivált. Minél nagyobb gazdasági megtérülés elérése, az állatok fajtájának szükséges tartási technológiák biztosítása, az állatjólét megőrzése mellett. Lehetőségem van az eddig általam megismert gyakorlati folyamatokat összevetni a szakirodalommal. A dolgozatomban részletesen bemutatok egy állattartó telepek korszerűsítésére kiírt pályázatot. Valamint globálisan a pályázati lehetőségek hatásait a gazdaságra. Vizsgálom a tenyésztők szemszögéből az érdeklődést, gyakorlati megvalósítást. Nehézségek és könnyebbségek a pályázat beadása és kivitelezése folyamatában.

Összegzésképpen célom az ágazat megismerése, elemzése után egy vélemény megfogalmazása a szarvasmarha tartás jövőjéről, az ágazat fejlődésének lehetőségeiről.

1. AZ ÁGAZAT BEMUTATÁSA, SZEREPE.

Magyarországon az állattenyésztés az 1980-as évek során a mezőgazdaság meghatározó ágazataként tündökölt, a termelési érték mintegy 55-60%-át adta. Azonban a 1990-es évek végére ez az egyensúly megváltozott. A növénytermesztés vált meghatározóvá és meghaladta az állattenyésztés részesedését.

A rendszerváltást követő időszakban az állattenyésztési ágazatok a legnagyobb vesztesek voltak, és a növénytermesztés vette át a vezető szerepet. 2003-ban még az állattenyésztés 41%-kal járult hozzá a bruttó kibocsátáshoz, de Magyarország uniós csatlakozása óta ez az arány 34%-ra csökkent (KSH, Állatállomány, 2015) .

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 2020-ban végzett Általános Mezőgazdasági Összeírása alapján a gazdaságok kétharmada elsősorban növénytermesztéssel foglalkozott. Ez jelentős változást mutat 2010-hez képest, amikor az állattartás és növénytermesztés aránya még 46-41% volt. Az állattartó gazdaságok aránya 2010-hez képest 46%-ról 25%-ra csökkent. Ezzel párhuzamosan a vegyes profilú gazdaságok száma is csökkent, és a specializáció nőtt (KSH, Állatállomány, 2020. december 1., 2020).

Ezek az adatok megerősítik, hogy az állattenyésztés szerepe a magyar mezőgazdaságban folyamatosan csökken. Ezt a folyamatot tovább súlyosbítja, hogy 2021-ben világszerte 30-50%-kal nőttek a takarmányköltségek, ami további nyomást gyakorol az állattenyésztő gazdákra és az állattenyésztés jövőjére. 2022-ben a hazai szarvasmarha állomány mintegy 30 000 darabbal csökkent így esett vissza az élő nyilvántartott szarvasmarha állomány 903 000 darabra. A vágóhidakon 5,5 %-kal vágta kevesebb szarvasmarhát az ezt megelőző évhez képest (KSH, Állatállomány, 2020. december 1., 2020).

1.1. Az állatállomány alakulása Magyarországon.

A rendszerváltás utáni évek során az állattenyésztésre jellemzően negatív hatások érvényesültek, miközben elvesztettük a korábbi stabil piacokat. A 1989-es rendszerváltás után jelentős változásokat láthattunk Magyarország mezőgazdaságában. Az állatlétszám csökkenése és a kibocsátás visszaesése általános jelenséggé vált az állattenyésztési ágazatokban. A magántulajdon fontossá vált, a korábbi nagyüzemek szétterültek vagy jelentős átalakításokon estek át. Sok ember a föld tulajdonosává vált kárpótlásként, miután elveszítette a munkahelyét vagy jövedelmét, és sokan közülük a mezőgazdasági tevékenység felé fordultak. Az állatpopuláció csökkenése miatt a mezőgazdasági területek hasznosítása is átalakult.

Az Európai Unió tagállamaiban az állattenyésztési ágazatok fejlődése megmaradt, míg a magyar állattenyésztés lefelé haladó pályára került.

A 2000-ben végzett Általános Mezőgazdasági Összeírás szerint Magyarországon 968 ezer gazdaság működött, amiből 959 ezer egyéni vállalkozás volt, 8400 pedig társas vállalkozás. Az egyéni gazdaságok számának csökkenésével együtt növekedett a növénytermesztő gazdaságok aránya (40%-ról 52%-ra), míg a vegyes gazdaságok aránya visszaszorult (38%-ról 27%-ra), és az állattartó gazdaságok kismértékben csökkentek (22%-ról 21%-ra). 2020-ban a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 234 ezer gazdaságról gyűjtött adatot, és 2010 óta a gazdaságok száma kétharmadára csökkent (KSH, Állatállomány, 2020. december 1., 2020).

Az állattenyésztés jövedelmezőségének romlása és az értékesítési nehézségek továbbra is jelentős mértékben befolyásolják az állattenyésztő gazdaságokat és az állatpopuláció csökkenését eredményezik (Kőszegi, 2022). A szarvasmarha állomány 1990-ben 1,571 millió darabról 2004 augusztusára 728 ezer darabra csökkent, különösen érintve a tehénlétszámot (630 ezerről 342 ezerre) és a sertésállományt (8 millióról 4 millió 382 ezerre). A tyúkfélék esetében a létszámcsökkenés kisebb mértékű volt (4%).

Az állatpopuláció növekedése csak a szarvasmarha esetében volt észrevehető 2011-ben, amikor 698 ezer darab szarvasmarhát regisztráltak. A kisebb növekedést részben a tej- és marhahúsárak kedvező alakulása és a külföldi kereslet, főként Törökország és Horvátország iránti érdeklődés indokolta. A szarvasmarha-állomány 64%-a gazdasági szervezetek, míg a tehénállomány 328 ezer darab volt 2011-ben. 2020 decemberében 933 ezer szarvasmarhát tartottak a gazdálkodók, ami 2,6%-kal több az előző évhez képest.

A sertésállomány tovább csökkent, megközelítve a 3 millió darabot, ami 8,2%-kal kevesebb az előző évhez képest. A kocaállomány 164 ezer anyakocát számlált, míg a tehénállomány 328 ezer darab volt 2011-ben. Az egyéni gazdaságokban az állomány drasztikusan csökkent az elmúlt években.

A juhállomány 2011-ben közel 1,1 millió darabot tett ki, ami 7%-kal kevesebb, mint 2010-ben. A juhállomány 87%-át egyéni gazdaságok, 13%-át gazdasági szervezetek tartották (KSH, Mezőgazdaság, 2021). 2020 decemberében a juhállomány 944 ezer darab, az anyajuhok száma pedig 754 ezer volt, előbbi 11%-kal, utóbbi 3,5%-kal maradt el az előző évhez képest (Verba & Kőszegi, 2022).

A baromfiállomány 41,7 millió darab volt, ami 1%-kal kevesebb, mint 2010-ben. A tyúkok száma 28,9 millió volt, ami 2,5%-os növekedést jelent az előző évhez képest. 2020 elején a madárinfluenza megjelenése azonban visszafogta a kacsá- és lúdállományt.

Ezek az adatok azt mutatják, hogy az állattenyésztés Magyarországon továbbra is nehézségekkel küzd, és számos állomány csökkenése megfigyelhető. Az iparág jövője továbbra is kihívásokkal teli marad, de az export és a támogatási rendszer pozitív hatást gyakorol a helyzetre (Tózsér, 2003).

1.2. Az ágazat helyzete a világon.

Világszinten a marhahús termelése növekvő tendenciát mutat, de Európai szinten viszont csökken az állatállomány.

Az Európai Unióban 2020 decemberében a szarvasmarha-állomány 1%-kal alacsonyabb volt az előző évhez képest. Franciaországban (-357 ezer db, -1,9%) és Németországban (-338 ezer db, -1,02%) a legnagyobb visszaesést tapasztalták, míg Spanyolországban (+36 ezer db, +0,99%), Olaszországban (+ 23 ezer db, + 0,99%) és Lengyelországban (+ 17 ezer db, + 0,99%) nőtt az állomány (Kucsera, 2021).

A különféle támogatásoknak és ösztönzőknek nagy szerepe van a húshasznú szarvasmarhatartásban, mivel elősegítik a fenntartható és hatékony termelést, az állatjólétet, valamint a gazdasági és környezeti célokat. Ezek a támogatások lehetnek pénzügyi, logisztikai vagy szakmai jellegűek.

Gazdasági Stabilitás és Versenyképesség: Az állattenyésztési ágazat sokszor olyan gazdasági ingadozásoknak van kitéve, mint a termelési költségek változása vagy a húspiaci árak ingadozása. A kormányzati támogatások segítenek a gazdáknak abban, hogy fenntartsák termelésüket, és versenyképesebbek maradjanak a nagy piacokon.

Állatjólét és Minőség: Az állattenyésztési szabványokhoz és az állatjóléti elvárásokhoz való megfelelésre vonatkozó támogatások hozzájárulnak az állatok megfelelő gondozásához és kezeléséhez. Az ilyen intézkedések javítják az állatok életminőségét és egészségét, valamint növelik a termelés minőségét és élelmiszerbiztonságát.

Fenntarthatóság: A környezetvédelmi és fenntarthatósági célok elérése érdekében támogatások nyújthatók az olyan mezőgazdasági tevékenységet végző cégeknek, akik figyelemmel vannak a környezeti terhelés csökkentésére. Például azok a gazdák, akik olyan módszereket alkalmaznak, amelyek csökkentik a víz- és energiafelhasználást, vagy csökkentik az üvegházhatású gázok kibocsátását, vagy szakszerűen tárolják az állati mellékterméket, jogosultak lehetnek ezekre a támogatásokra.

Társadalmi Elvárások és Etikai Szempontok: A társadalom egyre inkább érzékenyebb az állatok jólétére és a nagyipari állattartás etikusságára. A támogatások ezen a területen hozzájárulnak ahhoz, hogy a gazdák betartsák az etikai normákat és elvárásokat, amelyeket a társadalom és a fogyasztók támasztanak.

Fiatal Gazdák és Generációváltás: Az állattenyésztésben való részvétel vonzóbbá tétele érdekében támogatásokat nyújtanak a fiatal gazdáknak, akik újító szemlélettel és friss energiával hozzájárulhatnak az ágazat fejlődéséhez és megújulásához.

Kutatás és Fejlesztés: Az állattenyésztési ágazat fejlesztése és innovációja kulcsfontosságú a hatékonyabb és fenntarthatóbb termelés eléréséhez. Az ilyen kutatások és fejlesztések támogatása hozzájárulhat az ágazat technológiai fejlődéséhez és versenyképességéhez.

Válságkezelés: Betegségkitörések vagy más váratlan események esetén a támogatások segíthetnek a gazdáknak a válságkezelésben, az állatok egészségének megőrzésében és a termelés folytatásában.

A támogatások kulcsfontosságúak ahhoz, hogy az állattenyésztési ágazat hatékonyan és fenntarthatóan működhessen. Megfeleljen a társadalmi, gazdasági és környezeti kihívásoknak, és hozzájáruljon az élelmiszertermelés biztonságához (Michel, és mtsai., 2018).

2. TÁMOGATÁSOK SZEREPE AZ ÁGAZAT JÖVEDELMEZŐSÉGÉBEN, FEJLESZTÉSÉBEN.

Az állami támogatásoknak az agrárszektorban való szerepét gyakran alábecsülik, de valójában kulcsfontosságúak az élelmiszertermelés fenntartásában, az élelmiszerbiztonság biztosításában és a vidéki közösségek támogatásában. A szarvasmarha ágazat, mint az állattenyésztés egyik fontos része, nem kivétel ebben a tekintetben. Az állami támogatások lehetőséget teremtenek a szarvasmarha tenyésztőknek a gazdaságuk fenntartására és fejlesztésére, valamint az ágazat versenyképességének növelésére.

2.1. Állami támogatások és az állattenyésztés fenntartása

Az állattenyésztés, ideértve a szarvasmarha tenyésztést is, komplex tevékenység, amely magában foglalja az állatok takarmányozását, egészségügyi ellátását és a megfelelő infrastruktúra fenntartását. Az állami támogatások lehetővé teszik a szarvasmarha tenyésztőknek, hogy megfelelő erőforrásokat és infrastruktúrát fejlesszenek ki, és ezzel fenntartsák tevékenységüket. A mezőgazdasági termelésnek hosszú távú beruházásokra van szüksége, és az állami támogatások lehetővé teszik, hogy a termelők ezeket a beruházásokat elvégezzék. Például a tejtermelőknek megfelelő istállókat, tejüzemeket és tejelőmarha állományt kell fenntartaniuk, és az állam támogatja ezeknek az infrastruktúrának a kialakítását és fenntartását (Mizik, 2019).

2.2. Állami támogatások és az ágazati fejlesztés

Az állami támogatások lehetőséget teremtenek az állattenyésztési ágazat fejlesztésére és modernizálására. A technológiai innovációk, a jobb genetikai állomány kialakítása, az állategészségügyi intézkedések és a fenntartható mezőgazdasági gyakorlatok bevezetése mind hozzájárulhatnak az ágazat versenyképességének növeléséhez. Az állami támogatások lehetőséget teremtenek az ilyen fejlesztések finanszírozására és megvalósítására. Például az állam támogathatja a húsmarhák genetikai állományának javítását célzó programokat, amelyek segíthetnek növelni a hústermelés hatékonyságát és minőségét (Mizik, 2019).

2.3. Állami támogatások és az élelmezésbiztonság

Az élelmezésbiztonság kritikus fontosságú minden ország számára. Az állami támogatások lehetővé teszik a helyi és nemzeti élelmiszertermelés fenntartását, különösen válságok vagy nemzetközi kereskedelmi ingadozások idején. A szarvasmarha ágazat, mint az élelmiszerlánc egy fontos szegmense, hozzájárul az élelmiszerbiztonság fenntartásához. Az állam támogatja a tejtermelést, a hústermelést és a tejtermékek előállítását, hogy biztosítsa az országok számára az elegendő és minőségi hús- és tejellátást.

2.4. Állami támogatások és a vidéki közösségek

Az állattenyésztés gyakran vidéki területeken található, és jelentős hatással van a vidéki közösségekre. Az állami támogatások segíthetik a vidéki területek fenntartható fejlődését, munkahelyek létrehozását és az életminőség javítását. A szarvasmarha tenyésztés például sok vidéki közösség fő megélhetési forrása lehet, és az állami támogatások növelhetik az állattenyésztésben dolgozók jövedelmét és az állatok ellátásához szükséges infrastruktúra fejlesztését.

2.5. Az állami támogatások kihívásai és viták

Az állami támogatásoknak nemcsak előnyei, hanem kihívásai és vitái is vannak. Néhányan azt állítják, hogy az állami támogatások torzíthatják a piacokat, és elősegíthetik az árak manipulálását. Például az állam támogatása a húsmarhatartóknak lehetőséget teremthet a marhahúspiac befolyásolására azáltal, hogy túltermelést generál. Emellett a támogatási rendszereknek igazságosnak és hatékonyaknak kell lenniük, hogy a kisgazdálkodók és a nagyobb termelők is egyenlő hozzáférést kapjanak.

Az állami támogatásoknak fenntarthatónak és a környezeti normákat tiszteletben tartóknak kell lenniük. Az állattenyésztésnek hosszú távon fenntarthatónak kell lennie, és az államnak támogatnia kell a környezetbarát mezőgazdasági gyakorlatokat és a

klímaváltozás elleni intézkedéseket. Az állattenyésztési ágazatnak is felelősséget kell vállalnia az állatjólét és az állategészségügy iránt.

Az állami támogatások kulcsfontosságúak a szarvasmarha ágazat fenntartásában és fejlesztésében. Segítik a gazdálkodókat az állatok megfelelő ellátásában, az ágazati fejlesztésekben, az élelmiszerbiztonság biztosításában és a vidéki közösségek támogatásában. Az állami támogatásoknak azonban igazságosnak és fenntarthatónak kell lenniük, és össze kell hangolódniuk a környezeti és állatjóléti normákkal. Az állami támogatásoknak egyensúlyt kell teremteniük a gazdálkodók, a kereskedők, feldolgozóipar, a boltok és a társadalom számára hosszú a távú előnyök elérése érdekében.

3. KONKRÉT PÉLDÁK A MAGYARORSZÁGI TÁMOGATÁSOKRA AZ ELMÚLT ÉVEKBŐL.

Támogatások a húsmarha tartásban:

1. 9/ 2015 .(III.13) FM rendelet alapján termeléshez kötött közvetlen anyatehén támogatás
2. Átmeneti nemzeti anyatehén támogatás 2004ben kiosztott kvóták alapján
3. Termeléshez kötött hízóbika támogatás
4. Államilag támogatott Európai uniós pályázatok

3.1. Állattartó Telepek Korszerűsítése 2020-2022 Pályázat

Vissza nem térítendő támogatás baromfi, sertés, szarvasmarha, juh és kecske, valamint egyéb állattartó telepek korszerűsítésére.

„Pályázat információ:

Pályázat közismert nevei:

"Állattartó telepek korszerűsítése"

"ÁTK pályázat 2022"

Pályázat kódszáma:

VP2-4.1.1-20

Pályázati felhívás neve/elérhetősége: Állattartó telepek fejlesztésének támogatása

3.2. A pályázati felhívás célja:

Állattartó telepek versenyképességének javítása új, innovatív és környezetbarát technológiák támogatásán keresztül:

- Állattartásra-, valamint az előállított termék kezelésére, tárolására szolgáló épületek, építmények kialakítása;
- Állattartáshoz szükséges gépek és eszközök beszerzése;
- Állattartó telepek épületenergetikai, épületgépészeti felújítása;
- Megújuló energiát hasznosító technológia beszerzése;
- Fiatal mezőgazdasági termelők gazdaságainak fejlesztése.

A támogatás forrása

Keretösszeg:

177 milliárd Ft

Támogatott projektek várható száma:

500 - 600 db

Az állattartó telepek korszerűsítéséhez nyújtott támogatás formája vissza nem térítendő támogatás, tehát visszafizetési kötelezettség nincs.

A támogatás mértéke függ a beruházás földrajzi helyétől, a támogatást igénylő alany mezőgazdasági státuszától (Ferenc, 2020):”

Fejlesztés helye	Egyéni projekt	Fiatalgazda egyéni projekt	Kollektív projekt	Fiatal gazda kollektív projekt
Közép-magyarországi régióban	40%	50%	50%	60%
Közép-magyarországi régió kívül	50%	60%	60%	70%

„Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás minimális összege célterületenként:

Baromfitartó telepek korszerűsítése:

100 millió Ft

Sertéstartó telepek korszerűsítése:

100 millió Ft

Szarvasmarhatartó telepek korszerűsítése:

50 millió Ft

Juh- és kecsketartó telepek korszerűsítése:

5 millió Ft

Egyéb állattartó telepek korszerűsítése:

5 millió Ft

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás maximális összege valamennyi célterület esetén 2 milliárd Ft (Ferenc, 2020):”

A megítélt támogatási összeg legfeljebb 50%-áig támogatási előleg vehető igénybe

A támogatás 2020. október 01. - 2022. március 31. között volt igényelhető.

A pályázatokat csakis elektronikus úton lehetett beadni (elektronikus űrlapon, ügyfélkapun keresztül.) A szükséges dokumentumokat is elektronikusan kellett csatolni a pályázatokhoz.

3.3. Támogatható tevékenységek

Állattartó telepek korszerűsítése jogcímen építéssel járó technológiák beszerzéséhez, fejlesztéséhez, valamint állattartó telepi épületek, létesítmények építéséhez, bővítéséhez igényelhető támogatás.

Tehát: Az állategészségügyhöz, a takarmányozáshoz, az állattartáshoz kapcsolódó, valamint az előállított termék és a takarmány kezelésére, tárolására szolgáló építéssel járó technológiák beszerzése és fejlesztése. Például: szellőztetés-, hűtés- és fűtés technológiájának kiépítése, telepi takarmánykeverőkhöz takarmánytároló technológia kialakítása, etetés és itatás technológiájának kialakítása.

Állattartó telepi épületek, létesítmények építése, kialakítása, bővítése. Például: istálló építése, férőhely kiépítése, állatválogató és kezelő kialakítása, termény, takarmány, illetve alomszalma tárolását szolgáló építmények kialakítása, új állattartó telep létesítése esetén trágyatároló építése.

3.4. Önállóan nem támogatható tevékenységek

„Állattartó telepek energiafelhasználásának csökkentése, az erőforrás-hatékonyság javítása.

Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák alkalmazása.

Projekt előkészítés.

Mérnöki feladatok.

Projektmenedzsment.

Egyéb szolgáltatások, beleértve a tájékoztatás és nyilvánosság biztosításának kötelező tevékenységét;

A telepen belül megvalósítandó infrastruktúra-fejlesztés és/vagy eszközbeszerzés, amely magában foglalja az üzemen belüli anyagmozgatás, illetve a vagyonvédelem gépeinek, eszközeinek beszerzését, továbbá a telepi infrastruktúra megvalósítását.

Telepirányítási rendszer telepítése, egyedi termelés-ellenőrzési és egyedi teljesítményvizsgálati rendszer telepítése, automatizált egyedi takarmányadagoló rendszer vezérlésének és periféria rendszerének telepítése, környezeti feltételek automatizált szabályozási rendszerének kialakítása.

Istállón belüli trágyakezelés technológiájának korszerűsítése.

Szervestrágya-kijuttatás eszközeinek és munkagépeinek beszerzése.

Építéssel nem járó, az állattartáshoz kapcsolódó eszközök, gépek beszerzése (Ferenc, 2020).”

3.5. A támogatás igénylésének feltételei:

A Gazdának csak abban az esetben van lehetősége nyerni a pályázaton, ha a pályázat benyújtása előtti évben: legalább 6.000 euró STÉ üzemmérettel rendelkezett, továbbá árbevételének legalább 50%-a mezőgazdasági tevékenységből származott.

Mi az a „STÉ” ? :

A "Standard Termelési Érték" (STÉ) a mezőgazdaságban egy olyan referenciaérték, amelyet az Európai Unió (EU) tagállamai alkalmaznak a mezőgazdasági támogatások kiszámításához, különösen az egyes mezőgazdasági termékek termelési támogatásaihoz és a közvetlen támogatásokhoz.

A STÉ értékek az egyes mezőgazdasági termékek termelésének standardizált átlagát jelentik, és azokat általában évente frissítik. Ezek az értékek fontosak az agrártámogatási programokban, mivel alapul szolgálnak a mezőgazdasági támogatások kiszámításához. Az egyes mezőgazdasági termelők támogatásainak mértéke a termelt mennyiség és minőség alapján kerül kiszámításra, és a STÉ értékek segítségével határozzák meg, hogy az adott termelő mennyiben tér el a standardizált átlagtól.

A STÉ értékek alkalmazása segít abban, hogy az EU tagállamai igazságosan és hatékonyan oszthassák szét a mezőgazdasági támogatásokat, és ösztönözzék a mezőgazdasági termelőket a hatékonyabb termelésre és a minőség javítására. Ezenkívül a STÉ értékek segítenek abban is, hogy az EU közös agrárpolitikáját összehangolják és koordinálják az egyes tagállamok között (Kamara, 2014).

A kalkulátor pontrendszere a 2014-2020 as évben (Kamara, 2014).

Pár példa a Szántóföldi növénytermesztés növényei közül (Kamara, 2014).

Ágazat megnevezése	STE (Ft/ha/db)
Közönséges búza és tönköly	179 522
Rozs	89 754
Árpa	148 402
Burgonya	1 268 575
Egyéb rosnövények	0

Példák az állattenyésztés pontrendszerére (Kamara, 2014).

Ágazat megnevezése	STE (Ft/ha/db)
Egy évesnél fiatalabb szarvasmarha összesen	32 663
Kétéves és idősebb szarvasmarha, hímivarú	101 723
Tejhasznú tehén	545 184
Sertés, tenyészkoca 50 kg felett	144 232
Baromfi, egyéb	496 123

3.6. További tudnivalók a pályázattal kapcsolatban:

„Állattartó telepek korszerűsítése esetén a pályázat benyújtását megelőzően megkezdett projekthez nem igényelhető támogatás.

Felújítás, vagy bővítés esetében előzetes helyszíni szemlét követően kezdhető meg a projekt. Az előzetes helyszíni szemlét megelőzően megkezdett projekt a pályázat elutasítását vonja maga után.

A pályázat keretében lehetőség van új állattartó telep létrehozására is.

Trágyatároló építése kizárólag új állattartó telep létesítése esetén támogatott.

Kizárólag új, első üzembe helyezésű, a pályázat benyújtásának évétől számított legfeljebb 2 éve gyártott gépek és technológiai berendezések beszerzése támogatható.

Munkavállaló(k) foglalkoztatása esetén a fenntartási időszak alatt szükséges a bázislétszám fenntartása, illetőleg - erre vonatkozó vállalás esetén - a foglalkoztatottak számának növelése. A bázislétszám a pályázat benyújtását megelőző naptári év foglalkoztatotti átlagléttszáma.

A pályázat kedvezményezettje köteles a projekt megvalósításának befejezésétől a fenntartási időszak végéig legalább szinten tartani a projekttel érintett állattartó telep éves átlagos állatléttszámát.

A projekt fizikai befejezésére a Támogatói Okirat hatálybalépését követő naptól számított 24 hónap áll rendelkezésre.

A támogatást igénylőnek legalább a projekt összköltségének az igényelt támogatás összegével csökkentett részét kitevő önerővel szükséges rendelkezni (Ferenc, 2020).”

4. SAJÁT KUTATÁS

Adatgyűjtési módszerként az elsődleges piackutatási eljárásból az interjúkészítést választottam. Az interjú készítése személyesen előre egyeztetett időpontban történt és körülbelül 60-80 percet vett igénybe, a telephelyek körbejárásával együtt összesen megközelítően 120 perc volt. A kérdések a strukturált interjúkészítés szabályai szerint kerültek összeállításra.

4.1. Pálinkó Józsefné gazdasága bemutatása:

A vizsgált állattartó telep 2006-ban indult. Fiatal gazda támogatásból lett megvásárolva az első 50 db növendék Charolais fajtájú üsző. Visszatekintve különös odafigyelést és egyben problémát jelentett maga a telep helyének a kiválasztása. Végül a Dél-Alföldi régió belül, Bács-Kiskun vármegyében Kiskunmajsa járásban, Kiskunmajsa, Kömpöc, Csengele hármashatár mellett a Kömpöci oldalon került kiválasztásra egy egybefüggő 185 Ha területű legelő. Látszólag egy műveletlen, gondos gazda nélküli területnek nézett ki, ezért keltette fel a gazdálkodó figyelmét. Földhivatali tudakozódás után kiderült, hogy ennek a területnek $\frac{3}{4}$ -ed részén a Nemzeti Földalap kezelő szervezet a tulajdonos. A fennmaradó részt a régi Csólyospálosi TSz. felszámolása után a tagok kapták meg részarány kiadásban. Sok idős tulajdonos nem is tudta, hogy ott neki tulajdonrésze van. Ezzel megkezdődött egy több évig tartó felvásárlási munka. A Farm megvásárlása előtt 2004-től a terület $\frac{3}{4}$ részét a mostani tulajdonos bérelte az NFA-tól (Nemzeti Földalapkezelő Szervezettől). 2005-ben az NFA eladásra kínálta fel ezeket a területeket. Zárt borítékba tett ajánlattal lehetett vételi ajánlatot tenni. A vizsgált gazdaság tulajdonosa sikerrel járt az egész terület megvásárlásában. Később a 185 Ha fennmaradó $\frac{1}{3}$ részét kisebb gazdától vásárolták meg. Ez a terület régen a felszámolt TSz. szarvasmarháinak a legelőterülete volt. Éppen ideális a legeltetéses szarvasmarha tartásra. A birtok közepén egy régóta elhagyatott, leromlott állapotú tanyasi iskola volt, amit szintén sikerült megvásárolni. Ez nagyon fontos volt, mivel a környékbe csak itt volt villamos áram. Végül ez lett a kialakulóban lévő húsmarhatelep központi majorja.

Még a mai napig is a kömpöci tanyavilágban lévő épületekbe nincs bevezetve a vezetékes áram.

A terület ideális szarvasmarha tartáshoz mivel a legelő terület igazi, jó minőségű őszyep. Facsoportok, nyárfaerdők, olajfák veszik körbe a birtok szélét, nyári időszakban megfelelő árnyékot biztosítva az állatoknak. Mára már a teljes birtok akácoszlopos, vadhálós kerítéssel körbe van kerítve, ezzel nagy biztonságot nyújtva az állatok őrzésében, és a birtok védelmében is. Az állatok május közepétől egészen november elejéig, körülbelül amíg be nem köszöntenek az első fagyok ezeken a legelőkön tartózkodnak, amelyet még kisebb területekre osztva villanypásztorral szakaszolnak, osztanak meg.

4.2. A gazdaság mérete 2023-ban:

120 db. charolais fajtájú tehén, 4 db. tenyészbika, 52 db. növendék 1,5 éves üsző, 10 db. éves hizóbika és az évi szaporulat, eddig 113 db. 7 hónap alatti borjú.

A puszta közepén fúrott kút és vájús itatók kerültek kiépítésre. A nyári melegben ezzel is jobb környezetet biztosítva az állatoknak. Egy 185 hektáros mező esetében indokolt volt a fúrott kút létrehozása, hogy ne kelljen a jószágoknak hosszabb utat megtenni a telephelyre itatáskor.

A terület előnyeikhez tartozik továbbá, hogy a legelőkön megtalálhatók lapos, és dombos részek is. Ebből kifolyólag a dombos részeken tudnak legelni az állatok például vízállás idején, ami mostanság ritka, vagy szárazság idején a laposabb, nádas, sásos részeken található maguknak sűrűbb és nagyobb legelnivalót.

Az állattartó telep önfentartó, saját maguknak termelik meg a szemes és szálastakarmányokat is. Ezen felül tovább értékesítik a pluszban megtermelt gabona féléket, szalmát, szénát, kuko

4.3. Az állatok Takarmányozása:

A mezőn való legelésen kívül őszi felé, ha kevésnek bizonyul a legelnivaló fű mennyisége akkor köretetőkben takarmánykiegészítést kapnak az állatok, szénát, lucernát. Sajnos a legeltetési szezon vége közeledtével ez bevett procedúrává vált az elmúlt évek aszályos időjárása miatt. A kisebb termetű borjakra és az ő megfelelő fejlődésükre való tekintettel mobil borjúóvodák működnek a mezőn. Itt abrakot kapnak. Saját termelésből abraktakarmányt készítenek, ami kukorica, árpa, tritikálé vagy rozs azonos arányban keverve, valamint kiegészítve Sano, San Bull borjúnevelő koncentrátummal, amit 10%-ban kevernek a takarmányhoz.

Az első fagyok beálltával a gulya behajtásra kerül a telephelyre. Három léces fémszerkezetű karámban vannak, mélyalmos tartásban. Féltető, három oldalról zárt istálló biztosítja a téli száraz pihenőhelyet.

Téli takarmányozásuk elsősorban mixerkocsival kevert siló, amit reggel kapnak meg az állatok, valamint száraz körbálás széna, lucerna, zabszalma, muhar, kukoricaszár. Az állatok egészsége érdekében vitaminokban gazdag nyalósót is kapnak.

4.4. Az állattartás kezdete:

Az előzőekben leírt módon megtalált, kialakított telephely megteremtése után,

2006- ban egy elnyert Fiatalgazda Támogatással került megvételre az első 50 db Charolais fajtájú növendék üsző borjú. A pályázat akkor terjes egészében utófinanszírozott volt, ez kissé nehezítette egy fiatal gazdaság elindítását.

4.5. Az első pályázat. „az alapok megteremtése”

2008 ban a 27/2007 (IV. 17.) FVM rendelet alapján EMVA állattartó telepek korszerűsítése jogcímen, 2007.09. hónapban adott be pályázatot a vállalkozó, amit el is nyert.

Ez a pályázat egy nagy volumenű, a telep szabványoknak megfelelő működéséhez szükséges épületeket, tárolókat és gépet is tartalmazott. Bátor vállalás volt a fiatal termelőnek.

Technológia. 70 010 296 Ft.

Gép: 20 394 000 Ft.

Infrastruktúra: 10 791 677 Ft.

A nettó kiadásra jutó maximális támogatási összeg: 65 151 585 Ft. volt.

A pályázat során a következő beruházások valósultak meg:

(1. ábra) Egy szarvasmarha istálló, 36 m X 10 m és két oldalra 9 m-es kifutó karámmal, orvosi elkülönítő helyiséggel, körbe beton etetővályúval.

1. ábra
Szarvasmarha istálló

(2. ábra) Szemestermény tárolására szolgáló csarnoktároló. Szükség volt a gabonatóroló megépítésére, hogy ezután saját részre tudják megfelelő körülmények között tárolni a nyáron betakarított szemes takarmányokat.

2. ábra
Sík szemestermény tároló

- 35 m X 15,2 m –es trágyatároló hozzákötött trágyacsurgalékgyűjtővel együtt. Ez által a telep előírásoknak megfelelően és a legkevésbé környezetterhelő módot tudta tárolni a marhatrágyát.
- Szigetelt, falközi silótér építése, két oldalsó támfallal, csurgalékgyűjtővel
- Fixen telepített három huzalos villanypásztoros kerítés megépítése fa tartóoszlopokkal.
- Takarmány daráló berendezés beszerzése
- Itatástechnológia kiépítése nyílt felszínű vályús itatókkal
- Betonoszlopos, dróthálós kerítés. A teljes telep ezzel körbekerítésre került.
- JCB 535 Agri tologémes rakodógép került beszerzésre, ezzel megkönnyítve a körbálás takarmányok behordását az állatoknak. Valamint az őszi betakarítás során is nagy segítség a kazal rakásban, és a tárágyázások alkalmával is.

() Szociális épület is megépítésre került. Az alkalmazottaknak, és a telepen dolgozóknak így megfelelő környezet került kialakításra, fehér-fekete öltöző, vizesblokk. A dolgozóknak lehetőségük van hűvös helyen megpihenni, elfogyasztani az ebédjüket, átöltözni, letusolni.

3. ábra
Szociális épület

- Egy nagyteljesítményű vízjogi engedéllyel rendelkező kút kiserült lefűrésra, ami azóta is nagy biztonsággal látja el a telepet vízzel.
- Tűzi víztározó. Mivel a tanya közelében nem található tűzcsap ezért fontos volt egy álló vizes tűzi víztározó kiépítése.
- Valamint egy telepi villamos hálózat is kialakításra került

Ennek a beadott pályázatnak a támogatói okiratát 2008. 04. 22-én kapta meg a vállalkozó és 2010. tavaszára a teljes kivitelezés megtörtént.

Ezzel a beruházással megteremtődött minden alap feltétel, így az uniós szabványoknak megfelelően működő szarvasmarhateleppé vált a gazdaság.

Közben két alkalmazott felvétele vált szükségessé, akiknek a munkaköre: elsősorban az állatok gondozása, ellátása, felügyelete, szántóföldek megművelése, takarmányok betakarítása.

Az első darabszám fejlesztés az állatállományban.

Mindeközben 2008-ban 20db növendék, 8 hónapols korú üsző borjú vásárlására került sor a Zsellér Kft. -tól. Ezzel az állatállomány 50 db tehén, és szaporulata, valamint a megvásárolt 20 db. növendék üsző.

A gazdaság jeles napja: 2008. május 27.

az első borjú születése ami bika volt.

Az állat állományt több éven keresztül csak a saját tenyésztésre meghagyott üsző borjaival szaborította a vállalkozás. Ezért a tenyész bikák cseréje két évenként vált szükségessé.

4.6. Második pályázat beadása:

2012- ben beadásra került a második pályázat.

(4. ábra) 61/ 2012. (V.29) VM rendelet alapján
Állattartó telepek korszerűsítése jogcímen

A támogatási összeg Nettó 34 082 702 Ft

A már jó működő gazdaságnak szüksége volt fejlesztésekre. Ezt az állat állomány növekedése, a vállalkozás termőföldjeinek növekedése és az állatok kényelmesebb kezelése is indokolta.

4. ábra
Második pályázat táblája

Beruházásra került.

(5. ábra) 2 db. BIN N BIN -100WR gabonátároló siló telepítése

A síktároló már kevésnek bizonyult, a megtermelt gabonát nem tudta a gazdaság betárolni

5. ábra
BIN silós gabonátároló

Megépítésre került egy vas vázszerkezetű, lindab lemez tetejű körbálás széna tároló .

A télire betakarított szálas takarmány vízmentes tárolásában nagyban segíti a gazdaságot. Eddig is használtak kazaltakaró ponyvákat, de ez hosszú távú megoldás a problémára.

- A telepi vízhálózati gerinc is kiépítésre került, ami átszeli az egész telepet.
- A téli szálláshely körül ekkor épült meg a siló etetőút, és körbe az akácfa karámok olajoscsőre, zártszelvényre cserélődtek.
- Valamint kialakításra került egy tölcseres behajtó folyosó, ami nagyon megkönnyítette az állatok kezelését, oltásnál, vérvétel, vagy akár fülszám pótlásnál, ellés segítésnél vagy ápolásnál.

(6. ábra) Digitális mérleg vásárlása. Mivel eddig nem tudták az állatok fejlődését figyelemmel kísérni, ezért szükség volt egy mérlegre, hogy a hizlaldába tartott állatok súlygyarapodását igény szerint, akár havonta, mérni lehessen. Valamint eladáskor is jó, ha ott helyben a telepen lehet mérni az állatokat.

6. ábra
Digitális mérleg

(7. ábra) Féltelős téli szálláshely megépítése:

45 m X 14, 3 m széles egy oldalon nyitott, féltetős istálló. Nagy szükség volt a megnövekedett állatállomány végett, hogy hidegben minden szarvasmarha száraz, az esőtől és a szélétől védett helyen lehessen

7. ábra
Féltetős téli szálláshely

Ezen pályázat befejeztével Pálinkó Józsefné húsmarhatartó telepjét az európai uniós szabványoknak megfelelő mintateleppé minősítették. Hiszen fiatal gazdaként 5 év leforgása alatt minden személyi igényt, állatjóléti tartást kielégítő húsmarhatelepet hozott létre.

A telep működése folyamatos volt, a vállalkozás bevétele évről-évre növekedett . Kialakult a visszatérő vásárlók köre is. Hiszen ország szerte megismerték a hizlalók és tartók a kiváló minőségben tenyésztett növendék borjakat.

Mivel a vállalkozás eladásra is termel mezőgazdasági takarmány növényeket, így a géppark fejlesztése vált szükségessé.

4.7. Harmaik pályázat beadása

2014-ben „Nagy gépbeszerzési pályázat”

116/2013 (XII. 12.) VM rendelet alapján kiírt technológiai berendezések korszerűsítése jogcímen, közel 200 millió forintos gépbeszerzést hajtottak végre a gazdaság.

A támogatás 50 %-os intenzitású volt, és a nettó összegre jutó támogatás:

95 363 400 Ft. volt.

Gépek felsorolása:

- John Deere 6140R,

-2db. Belarus Mtz 920.3

A nagyteljesítményű 6 hengeres 140 Lóerős John Deere traktorra a nehéz talajmunkák elvégzése céljából volt szükség. A két darab Mtz 920.3 as traktorokat a gazdaságosság miatt választották az alacsony fogyasztás és az olcsóbb alkatrészellátás miatt. A 100Le teljesítményű Mtz traktorok feladata a tanya körüli kisebb munkák a kaszálás, rendképzés és bálaszállítás voltak.

Gép tartozékok:

-2 db. Trac Lift 260 SLX Powerful homlokrakódó az Mtz traktorokra.

Ezekhez való raklapvilla, földkanál, trágyavilla és bálátüske.

- Ferro Flex FF trágyavilla a teleszkópos JCB rakodóhoz,

Minirakodóhoz kiépített lyukfúró adapter. Ez által a kerítésépítés sebességét és hatékonyságát tudták növelni.

Kapcsolható munkaeszközök:

- Krone Swadro 810 oldalrendképző.

A modern rendképző által a szalastakarmány betakarítás, minőségében tudtak fejlődni legfőképp a lucerna esetében mert a gép egy menetben söpri oldalra a lucernát ellentétben az elődjével a rendsodróval szemben ami meg 3-4 méteren keresztül forgatja a lucernát ezzel leverve a magas fehérjetartalmú levelek egyrészét.

- Krone 1290 HDP gyorsbálázó

a gép innovációt nyújtott a szalmabetakarításban, mivel a sebesség és az egy napon felbálázott területek mennyiségét megnövelése mellett a bálák tömörebbek, nehezebbek voltak a körbálákhoz képest. A bálaszállítóval ezért egy fordulóval átlagosan 3 tonnával több szalmát tud elszállítani. A szezonmunkák során ezzel jelentős idő és üzemanyag spórolás történik.

- 2 db. Krone EC 320 fűkasza.

Fejlődést jelentett a fűvek és a lucerna levágásában, mert a rendeket szélesebbre és vékonyabbra terítette mint az elődje tehát rövidebb volt a takarmány beszáradási ideje, emellett az egy napon levágott területek mennyisége is nőni tudott.

-VM Mastercut SA/L függesztett szárzúzó. A gép által a tanya körüli benőtt dzsumbujos részeket is ki lehetett tisztítani és karbantartani. Valamint a gazdasághoz 2,5 km-es föld út vezet be és ennek az útnak a két oldalát rendszeresen karba kell tartani, hogy a bálát szállító pótkocsik megrakodva sérülésmentesen tudják a bálákat a telepre szállítani.

- 1 db. Kranzle therm-c 13/180 forróvizes mosó is megvételre került.

Fontos volt ez a trágyázások utáni istálló takarításban, fertőtlenítésben.

A pályázat kivitelezése során természetesen, csak úgy mint eddig is a gazdaságnak lizing hitelt kellett felvenni a gépek önrészének finanszírozására. Mivel a vállalkozás erős anyagi háttérrel rendelkezik, ez nem volt probléma. Általában 5 évre vett fel a gazdaság hitelt. Erre azért volt szükség, hogy a pályázatok alkalmával, minél rövidebb idő alatt be tudja fejezni a kivitelezést.

A hitel konstrukciónak több fajtája volt, de minden bank próbált a lehetőségekhez mérten kedvező ajánlatot tenni, ami vállalható volt abban a gazdasági helyzetben.

4.8. Negyedik pályázat: 2016.

(8. ábra) S2016. Szarvasmarha tartó telep korszerűsítése-tartási- és takarmányozási technológia fejlesztése

8. ábra
Negyedik pályázat táblája

Ez volt az első pályázata a cégnek ami közbeszerzési pályázat volt. Szükség volt plusz ügyvéd bevonására és a munkálatok kiírására amikre árajánlattal jelentkezhettek a vállalkozók. A kapott ajánlatok közül a legolcsóbbat kellett elfogadni és alkalmazni.

A beruházás összes költsége 150 798 416 Ft. Támogatási költség: 60 656 231 Ft.

Közbeszerzéses pályázat, a támogatói okiratban több tételt kivettek a költségvetésből, de a megvalósításra kötelezték a gazdaságok.

Ez volt az első pályázat, ami nem hozta a várt, eddigi eredményeket. A kivitelezés közben az építőiparban drasztikus áremelés volt, így a támogatás mértéke nem olyan mennyiségben realizálódott mint az előző pályázatoknál. Az előzőekben megállapított költségvetést nem lehetett tartani.

Megépült beruházások:

- Napelem, megújuló energiaforrás fejlesztés is történt.
A fejlesztésnek köszönhetően az állattartó telep egyik része a 4 szekciós istálló és a Takarmánytároló binek és a Szociális épület zöld energiával működik teljes mértékben sőt enyhe túltermelés is jelentkezik az évek végén.

(9. ábra) 2 db. BIN NBIIN-100WU silórendszerű gabonátároló. Mivel a cég gabona vétellel és gabona kereskedelemmel is foglalkozik ezért szükség volt a már meglévő kettő gabonátárolót még kettő darab takarmánytároló silóval bővíteni

9. ábra
Új 2 DB BIN silórendszerű gabonátároló

- Univerzális szarvasmarha kezelő kaloda. Eddig egy egyedi házilag legyártott nyakfogó rendszerrel dolgozott a cég, de a pályázat által lehetőség volt a fejlesztésre. Ez a korszerű kaloda lehetőséget adott arra, hogy a körmölést és az állatok kezelését nagyobb biztonsággal lehessen végezni. Valamint a kaloda két oldalon szűkíthető, ezért a borjakat is könnyedén lehet benne kezelni.

(10. ábra) Siloking Mono Premium 11m³ -es takarmánykeverő és kiosztó kocsis. A gép által növelni tudta a cég a takarmányozási spektrumot. Ezentúl a széna, lucerna, siló, abraktakarmányon kívül takarmány mixeket lehetett előállítani

*10. ábra
Siloking vontatott takarmánykeverő és
kiosztó.*

- 2 db. McHale V660 változókamrás körbálázó.
A két új bálázónak fontos eleme volt egyrészt, hogy változókamrás, másrészt, hogy egy darab széles hevederrel dolgozik az előző generációs 4-5 hevederekkel szemben. Az egy nagy heveder előnyét a pillangós növények bebálázásakor tapasztalták, mert a növény levél veszteségét csökkenteni tudták. Ennek köszönhetően a lucernabálában és társaiban több volt a levél és magasabb volt a fehérjetartalom. A változókamrás típusú bálázó egy univerzális gép. Alkalmos 160 cm átmérőjű szalma és szénabálák készítésére és alkalmas 120 cm átmérőjű bálák készítésére amik becsomagolva silóbálák lehetnek.
- Egy újabb vasszerkezetes, lindabetős szálastakarmány tároló szín is megépítésre került. . A megnövekedett állatállomány indokolta egy új, fedett bálátároló megépítését. A pályázatnak köszönhetően lehetőség volt ezt megépíteni és egy szezonra elegendő szálastakarmányt eltárolni és szárazon tartani.

- Féltetős kifutókarámmal rendelkező istálló. Nagy istálló kevésnek bizonyult. Az új féltetős istálló megépítése lehetőséget teremtett arra, hogy plusz borjakat hizlaljon a vállalat.
- Térvilágítás fejlesztése. Az új térvilágítással együtt biztonsági kamerarendszer is kiépítésre került, ami a telep biztonságát teremti meg.
- A központi major szociális épülete a régi iskolaépület felújítása.

Ennek a lehetőségnek nagyon örültek, mert a modern kinézetű telepen, még mindig a régi formájú iskola épület volt. Bár meszelték, karba tartották, de mégis egy felújítás már nagyon szükséges volt.

Tetőcsere, falszigetelés, nemesvakolat. Az alkalmazottak jobb körülmények között tarthattak szüneteket. A fűtés is korszerűbb, gazdaságosabb lett a szigetelés által.

- Telepi utak létrehozása. 1800 m² 4 méter széles, 450 méter hosszú telepi út megépítése.

Részben betonból, részben döngölt kavicsból. Az út által esős, havas időben is járható maradhatott a tanya udvara. A telepi út megépítése előtt télen, nagy esők után a traktorok, rakodógépek összevágták a tanya udvarát és járhatatlanná vált. Miután kiszáradt a föld akkor is megmaradtak a 30 - 40 centiméter mély gépnymok és továbbra is járhatatlan volt az udvar. Minden esetben külsős cég dózerral és töltéssel javította meg az utakat. Tehát ez a fejlesztés is nagyon hasznos volt.

4.9. Ötödik pályázat:

2021. 05. 29. Nyújtották be az eddigi utolsó pályázatot. Állattartó telepek megújításának támogatása című, VP2-4.1.1.9-21 kódszámú felhívás alapján.

Az elszámolható összes költsége 96 183 471 Ft, a támogatás intenzitása 50%

- 2 db. McHale körbálázó.
- Az előző pályázatban megvásárolt körbálázók eladásra kerültek, viszont nagyon beváltak. Az új pályázatban is szintén 2db új McHale V660 körbálázó került megvásárlásra.

- Krone Swadro oldalrendképző.

A gazdaság által művelt mezőgazdasági területek megnövekedtek, ezért indokolt volt egy új rendképző vásárlása. Az előzőekben már vásárolt a cég hasonló típusú gépet ami meg is felelt az elvárásainak ezért maradtak a Krone Swadro mellett.

- Krone EasyCut 320 hátsó függesztésű kasza 2db. Szintén a megnövekedett művelt földterületek indokolták a fejlesztést.

- Trac Lift 240 S1 2 db traktorra szerelhető homlokrakodó.

A 7 évvel ezelőtt vásárolt homlokrakodók elhasználódtak és leselejtezésre kerültek. A homlokrakodókra szükség van a bálák beszállításában és az állati takarmányok kijuttatásában is.

- Hidraulikus körbálafogó.

A bálafogóra a csomagolt silóbálák rakodása közben vették segítségét.

- Kranzle Therm 1165 forróvizes mosóberendezés.

A tanyasi munkagépek, vályúk tisztításakor, istálló mosáskor veszik hasznát.

- Valtra G 105. A 100 Le teljesítményű jó fogyasztású erőgép munkafadatai a bálázás és a könnyebb talajmunkák elvégzése.

Ennek a pályázatnak most 2023. tavaszán adta be a vállalkozó az elszámolását. Viszont a mai napig hiánypótlást sem, így elszámolást sem kaptak. 20 M Ft. váraozik kifizetésre.

Összességében a tulajdonos véleménye az eddigi pályázatokról:

Természetesen nagyon nagy segítség egy kezdő vállalkozónak a pályázati lehetőség. Viszont egy erős, anyagi biztonsággal rendelkező vállalkozó tud csak

eredményesen pályázni, mivel az önerő megteremtéséhez biztosan banki hitel felvételére lesz szükség.

A törlesztő részleteket, kamatokat fizetni kell.

Ez pillanatnyilag többlet kiadás a gazdaságnak, mert a pályázat adta plussz növekedés, anyagiakban csak később realizálódik.

A 2018-ig a pályázatok lefolyása, beadás, elbírálás, kivitelezés, elszámolás, hiánypótlások száma, ellenőrzés tekintetében kedvezőbb volt mint az utóbbi 7 évben .

A 2021-es pályázatnál is a beadott költségvetést nem tudtuk tartani, az euró árfolyama drasztikusan megemelkedett, magával vonta a gazdaság minden területén az áremeléseket. És még sajnos az elszámolás sem történt meg.

Ezzel egyidőben a banki hitelek kamatai is többszörösére emelkedtek.

Ezek után már nagyon át kell gondolni, hogy milyen pályázatba és mekkora összeggel induljunk. Biztosan lenne amit még fejleszteni lehetne, csak a gazdasági helyzet változásai befolyásolják a döntést. Óvatosságra int, és meggondoltságra. Nem-e jobb a továbbiakban a biztos kevesebb, mint a bizonytalan megtérülést kockáztatni.?

4.10.A telep működése:

A telep teljesen önellátó.

Költségei zömében: gázolaj, alkatrészek a gépekhez, gyógyszerek, orvosi ellátás, Sano takarmánykiegészítő, takarmánysó, munkabér.

Saját szerződéses teleporvosa van a cégnek, aki havonta rendszeresen ellenőrzi és elvégzi az éves vérvételt, kötelező oltásokat. (tbc, brucella, leukózis, féreghajtás, külső-belső parazitára oltás,)

Az állatállományt minden évben körmölik, így a pata betegségek a minimálisra csökkentek.

A telep önálló tenyészetként működik. (50 állategység felett lehet önálló tenyészté válni.)

Az önálló tenyészet előnye, hogy nincs szükség állatorvosra a fülszámok igényléséhez, a született borjak befűléséhez, a bekerülés és a kikerülés jelentéséhez, a fedeztetések bejelentéséhez. Ezek mellett költséghatékonyabb is.

A teheneknél természetes módon, hárem szerű fedeztetést alkalmaznak. 4 db törzskönyves bika van a telepen, amiket a meghagyott szaporulat függvényében cserélnék. A bikák rendszeres cserélésére a beltenyészet elkerülése miatt van szükség.

Az ellés irányítottan minden évben, márciusban kezdődik és legkésőbb októberre befejeződik.

A tulajdonos célja, hogy ezt az időszakot még rövidebbre vonja össze. Ne kelljen olyan hosszú ideig fokozott figyelemmel kísérni az állatokat. Mert ellési időszakban az esetleges problémás borjú születéseknél segíteni kell.

A borjú leválasztások a gulya téli szálláshelyére hajtásakor megtörténik.

A választott borjakat kb. 300 kg./ db. súlyban továbbtartásra, hizlálásra adják el.

Takarmányozás: Az takarmányok 100% saját termőföldről kerülnek betakarításra. Ez alól kivételt képez a premix.

A tehenek abrakot nem kapnak. Ez az miatt van, hogy minél kevesebb legyen az ellési nehézség. Túlzott takarmányozás esetén a hasas tehenekben képes túlfejlődni a borjú ezáltal ellési nehézséget okozva.

Maga a telephez 185 hektár legelő és 95 hektár szántó tartozik. Ezen a területeken megtermelik a saját állománynak szükséges takarmányt és ezen felül eladásra is termelnek.

Jelenleg 5 darab alkalmazott dolgozik a cégnél akik a szántóföldek megművelését, a telepheny karbantartását és az állatok gondozását végzik.

2021-ben 24 darab 5 éves vemhes törzskönyves tehén került megvételre. A vizsgált gazdaság további célja, hogy a törzskönyves egyedek létszámát szaporítani. A telepen ellésből és vásárlásból összesen 21 darab törzskönyvvezhető üsző van. Most ez az eljárás folyamatban van. Az ultrahangos húsminőség vizsgálat és a küllemi bírálat már megtörtént. Valamint a DNS vizsgálathoz is le lett véve a vérminta.

Ez a vizsgálat állami támogatott, ezért fele annyi a költsége mint nélküle.

A származást genom vizsgálattal is meg lehet állapítani, amit fülporc mintából vesznek.

A genomvizsgálat lehetővé teszi a tenyésztők számára, hogy megismerjék a szarvasmarhák genetikai hátterét, és kiválasszák a kívánt tulajdonságokkal rendelkező egyedeket a tenyésztési programokba. Ez segít javítani a tehenek tejtermelését, húshozamát vagy más fontos tulajdonságokat.

A genomvizsgálat számos fontos célra szolgál a szarvasmarha-tenyésztés területén:

Genetikai betegségek kimutatása: A vizsgálat által a gazdák azonosítani tudják azokat az állatokat akik genetikai hibával rendelkeznek, vagy csak hordozzák azokat. Például a szarvasmarha súlyos immunhiányát a BVD betegséget.

Tenyésztési programok: A genetikai adatok alapján kiválaszthatók a kívánt tulajdonságokkal rendelkező egyedek. A fajtára leginkább jellemző genetikai megőrzés érdekében. Másrészt elkerülhető a túlzott rokonság és a genetikai szűkülés a populációban.

Minőségellenőrzés és azonosítás: A genetikai profilok segítenek az egyedek azonosításában és a nyomon követésében a különböző telepek vagy tenyészetek között. Ami fontos a minőségellenőrzésben és a visszakeresési rendszerekben.

A genetikai vizsgálatok a modern szarvasmarha-tenyésztés nélkülözhetetlen eszközei, amelyek segítik a tenyésztőket az állományuk minőségének és teljesítményének javításában, valamint az állatjólét és a fenntarthatóság előmozdításában.

4.11.A bemutatott gazdaság célja:

5 év múlva az állomány egy teljes, minden egyedre kiterve pedig állomány legyen. Az állomány 200 anyára való felszaporítása. Francia genetikájú állomány kialakítása és 200 körüli állomány folyamatos tartása. Cél a tenyésztővé válás. A pedig állománytól az az elvárásuk, hogy a húsminőségben, az egyedül ellésben, a kezelés könnyebbségében tudjanak fejlődni. Valamint a borjak értéke is növekedni fog.

5. INTERJÚ

Tábori Imre Béla

Egyéni vállalkozó, húsmarhatenyésztő Charolais törzstenyésztővel

Telephely címe: Jászdózsa Anna-farm

65 éves

Családi kapcsolataink alapján választottam Öt interjú alanynak, mivel már több éve a családi gazdaságunkba is tőle vásároljuk a tenyészbikákat. A bikahasználatok során beigazolódott az általa, több éves munkája által tenyésztett fajta nyugodtsága, borjak kisebb súllyal születnek, hosszú derekú testformával. Hizlaláskor a napi súlygyarapodás is jelentős.

5.1. Vállalkozás kezdete:

A vállalkozása 1990- ben kezdődött kényszervállalkozóként. Előtte autószerelőként dolgozott és volt egy IFA szerelvénye. Az autóval különböző fuvarozási szolgáltatást végezett. A családjából egy rokonnak voltak charolais fajtájú húsmarhái. Neki is sokat fuvarozott, és egyszer a fél éves munkáért cserébe kapott tőle 5 db. vemhes üszőt. Nagyon megtetszettek neki és vett hozzá még 15 db.ot. Az állatok Tarnaörsre lettek leszállítva ahol se épület, se takarmány, se hozzáértés nem volt. Mivel eddig az állattartással semmilyen kapcsolata nem volt. A dózsai Tsz-től kapott legelőt, ott legeltette az állatokat, és abban az évben megellett mind a 20 db. A következő évben megtörtént a kárpótlás és Jászdózsan alakította ki a kis farmját. A kárpótlás alatt földterületet igényelt, illetve arra volt lehetőség. A telephely, az istállók Zöldmezős beruházás programmal kerültek megépítésre, mert ott előtte lucernaföld volt. Épületek, etetőút, villany, semmi nem volt csak a lucernaföld. A bevételének jelentős részét minden évben visszaforgatta és fejlesztette a gazdaságot.

1992-ben megalapították a Magyarország Charolais Tenyésztők Egyesületét, és Tábori Imre is a kezdetektől a tagja volt.

Az állatoknak megteremtette az alapvető szükségletehez fontos tartási technológiát. Fakarám, villanypásztor. olajoscsőből féltetés istálló.

Így kezdődött el a tenyésztőmunka.

Szép fokozatosan növelte a létszámot.

Jelenleg a gazdaságában 100 db. pedigrés tehén és 4 db.tenyészbika, valamint az éves szaporulat található.

Magyarországon Ő voltam az első aki Charolais marhával tenyésztés szintjén foglalkozott. A fajtát tartók voltak, de magánszemély aki kifejezetten a fajta tenyésztésével és vérvonalmegőrzéssel foglalkozott volna, olyan nem volt. A 4-es számú törzstenyészet lett az Övé.

1. Szikszói államigazdaságé
2. Szerencsi állami gazdaságé,
3. Lajosmizsei Kossuth szövetkezeté volt
4. Tábori Imre Jászdózsa.

Elmondása alapján jelentősebb állami támogatást nem kapott a gazdasága kialakításához, zömében a beruházásait önerőből valósította meg.

Kettő pályázaton indult amit el is fogadtak

5.2. Az első pályázat

Álattenyésztő Telepek Trágyakezelés és trágyatároló építése.70% os intenzitással történt a beruházás. Építésre került egy betonos alappal és trágyalétárolóval egybekötött trágyatároló. Tudott még vásárolni egy darab trágyaszórót. Ez gyakorlatilag kifutotta a pénz. A trágyatárolónak köszönhetően a telep korszerűen és alacsonyabb környezetterheléssel tudta végezni az állati mellékterméket. A trágyaszóróval ezután a trágya kijuttatását saját maga végezte így nem kellett bér munkát igénybe venni.

Sajnos a pályázatokat nem a gazdasága segítésére szolgáló lehetőségnek értékelte, a sok akadály és nehézség miatt.

Az első pályázattal kapcsolatban pozitív tapasztalata volt. Gyors volt az elbírálás, 70 %-os intenzitású volt. A kifizetési kérelemre csak egy hiánypótlás érkezett, és ezáltal gyors volt a kifizetés is.

5.3. Második pályázata:

Állattartó telepek korszerűsítése ATK II. 50% os támogatási intenzitással, 2010-ben.

Ebben istállót, telepi utat és gabonátárolót, vízvezetékét épített.

Pályázat menete:

A beruházás 50%-át el kellett érni ahhoz, hogy megkapja az odáig ráeső támogatási összeget. A pénzügyi tervet elkészítették ami szoroson megköveteli, hogy melyik pénzegységből mit finanszíroznak. Területileg Nyíregyházához tartozott. A nyíregyházi MVH hivatalban egy olyan fiatal személy kapta meg a pályázatát akinek nem volt gyakorlata az építkezési beruházásokban. Elkészült a beruházás fele, majd beadta a kifizetési kérelmet, amit három nap híján egy évre fizették ki. Tehát közel egy éven keresztül csak a levelezés és az e-mailezés, „időhúzás” ment. Volt olyan időszak amikor ötször kérték be a műszaki ellenőr kamarai regisztrációs számát. A második kifizetési kérelem egy évre sikerült, hogy kifizessék. Innentől fogva az üzleti stratégia megdőlt. Volt egy olyan féléves időszak amikor a beadott papáikban fel kellett tüntetni az építőanyagok beszerzési helyét, cégét meg adószámát. Az MVH hivatalában az adatok felvételekor hibásan vitték fel a cég adószámát és akkor fél évig ment a levelezés mire kiderült, hogy hol a hiba. A beadott dokumentumokban jól szerepelt az adószám, de az MVH rosszul dolgozta fel az adatokat. Ismételten a kedvezményezett hibáján kívül történt az időcsúszás. A teljes összeg kifizetésére 2023-ban került sor. Az egész kifizetési procedúra 13 évet vett igénybe.

Nagyon sok adminisztrációs hiba, elírás, felesleges hiánypótlások sorozata, a lassú levélváltások eredményezték ezt a helyzetet.

Tábori Imre által elmondott, hihetetlenül, és páratlanul hosszú időre elcsúszott pályázati kifizetés miatt nem érdeklődött a további pályázatok iránt.

Ezen tapasztalat után mondta, hogy „örökre elment a kedvem a pályázatoktól”.

A megállapítás az az, hogy nagyon jó dolog a pályázat és fontos fejlesztéseket lehet velük elvégezni, a gazdasági versenyben előnyt tud nyújtani, de mindenhez szükség van arra, hogy a másik oldalon is olyan intézze az ügyet, aki együttműködő és segítőkész. A főbb probléma az az volt, hogy nem adtak ki határozatot. Határozat nélkül a bíróság nem tud eljárást indítani és nem volt mit megtámadni jogi úton.

A fentiekből következtetésül mondta, hogy „továbbiakban az a meglátásom, hogy ha van pénzem megveszem, ha nincs, akkor nem veszem meg” –mondta.

5.4. A gazdaság felépítése

Gazdaságában járva, rendezettség volt, olyan volt, ahol jó szét nézni, mindennek meg van a helye. Gépek szín alatt, az állatok az állatjóléti előírásoknak megfelelően, gondos gazda módján vannak tartva.

Összesen 150Ha legelőn tud gazdálkodni. Ez a terület biztonsággal 100 darab anyatehénnek és szaporulatának elegendő nyári legeltetést biztosít. A területi földi adottságok és a kevés csapadék miatt 1,5 Ha területet számol 1 anyaállatra és borjára. A 150 ha legelőből 15 és 63 hektár van biztonságos fix oszlopos dróthálós kerítéssel körbekerítve. Kisebb területen a minden évben, az esetleges kiesés és selejtezés miatt, pótlásnak meghagyott 10 darab üszőt tartja. A többiben a tehenek a borjaikkal. Szakaszos legeltetést alkalmaz. A fennmaradó 72 ha legelő a Nemzeti Park tulajdonában van és tőlük bérlő. Ott különböző szabályok miatt nem kerítheti be a legelőt, ezért ott karós vándor villanypásztorban vannak az állatok és folyamatos gulyás figyelmét igénylik. Kaszálni, szénát télire betakarítani ezekről a területekről már nem tud.

5.5. A fedeztetés és ellési időszak a gazdaságban:

Tél végére ütemezi az ellési időszakot és egy évben egyszer ellet. Az üszőket januárban, a teheneket márciusban elleti. A gulyánál a háremszerű szabad pároztatást alkalmazza. Május elseje körül hajtja ki az állatokat a legelőre. Ezáltal kicsit megerősödött borjúkkal mennek ki a legeleőre. Október végéig vannak kihajtva a marhák vagy ahogy az időjárás engedi. Az elmúlt évek kedvezőtlen időjárása miatt már október végén elfogy a legelnivaló fű, és be kell hajtani. Különben maradhatnának tovább is a réten.

5.6. Az állatok téli takarmányozása:

A téli időszakban bent az istálló körül vannak a tehenek szintén szabadtartásban. 150 napos takarmányozási napot szokott számolni. A saját földekről betakarított takarmánymennyiség télire elegendő. Ezalól kivételt képzett a tavalyi 2022-es év mert nem termett elegendő takarmány télre és sajnos vásárolni kellett, szinte mindent vennie kellett amit meettek. De valószínű ezzel még sok más gazdaság is így volt. A 2022-es év egy kiemelkedően, hosszabb távra visszanézve is egy egyedi aszályos év volt.

A kezdetekben a 90-es évek végén akkor még működtek Hatvanban és Szolnokon a cukorgyárak. A cukorgyári mellékterméket a répaszeletet vagy répacsíkot vásárolt és kukoricaszár bálával keverve siló kiosztó kocsival adagolta ki a jószágoknak a megkevert takarmányt. Gyakorlatilag ezen nagyon jól kitelelt a húsmarha. Miután megszűnt a répacsík, váltani kellett neki kukoricasilóra. A kezdetben kísérletezett a bugátlan silócirokkal még a 90-es években. Nagyon jó termést hozott, csak egyetlen problémája

volt ami akkoriban nem tudtak túllépni a vegyszerezés. Az első időszakokban nehezen indul meg a növekedésben. Modern vegyszerek híján nem tudta kivegzerezni.

Most minden évben vet silókukoricát és szárral, vagy zabszalmával, vásárolt szénával keverve adja a teheneknek. Abraktakarmányt a tehenek nem kapnak.

Tudni illik ugye, hogy a húsmarhát nem kell túltakarmányozni, és minél gazdaságosabban kell tartani, hogy haszon maradjon az év végére utána.

5.7. Borjúnevelés a gazdaságban:

Tábori Imre véleménye, hogy a borjú hat hónapos korig maradjon az anyjuk alatt. Nincs köbevésvé, de „illő” hat hónapig ott tartani. Borjúválasztás után a bikákat leválasztják külön az üszöktől. A leválasztott üszőknél a tömeggyarapodás és a fejlődés kerül célba. A bikákat pedig STV-be rakja, amelyik alkalmas tenyészbikának az az lesz, ami pedig nem alkalmas azt meghízalja. Eleinte kis súlyban adta el a borjakat mert nem volt lehetőség a hízlalásra. Nem volt épület. Amikor ez a probléma is megoldódott, onnantól minden bikát teljes testtömegig meghízal, az üszöket meg 400kg-os súly környékén adja el. Ennek oka mivel, 250-300 kg-os korban még nem mutat olyan szép testalakulást az üsző. Az elmúlt két évben Magyarországon értékesítette az állatait, meg idén is mert már le vannak foglalva az üszők. Megelőző években volt rá példa, hogy török vevő vásárolta meg a szaporulatot

Magyarországon elsőként Tábori Imre használt genetikailag szarvtalan, homozigóta Charolais bikát a gulyára. A genetikailag szarvtalan bikákat a környező országokban kezdte beszerezni, Csehországból, Németországból, vásárolt genetikailag suta bikákat. A bikák ritkasága miatt a végén annyira beszűkült a vérvonala, hogy mindenki mindenkinek rokona volt. Egy svédországi tanulmányi út során kiépítésre került egy új kapcsolat, így már három éve onnan importálja a homozigóta szarvtalan bikákat.

5.8. Hogy mit is jelent ez a homozigóta, szarvtalanság, mik az előnyei, tudják ezt igazolni?

A fejlett tudománynak köszönhetően igazolni lehet, hogy egy tenyészállat homozigóta szarvtalan-e. Ez a vizsgálati háttér nem mindenhol adott. Országok ahol igazolni tudják: Kanada, Írország, Dánia, Svédország. A szarvtalan marháknak a kinézetén kívül vannak pozitív és negatív oldalai. Pozitív például, hogy nem tudják egymást kihalítani, komolyabb sérülést okozni. Negatívum az az, hogy többet harcolnak egymással. Ennek az az oka, hogy nem tudják olyan határozottan kialakítani az alárendeltségi sorrendet. Nem tud a szarvával uralkodni. Igazából a küllemi szépsége a meghatározó, a

genetikailag szarvtalan tenyészbikának. És az általa fedezett tehén, szintén suta egyedét hoz a világra függetlenül attól, hogy az anyja szarvas, vagy szarvtalan. Imre bácsi a svéd vérvonalat szereti, több éve ezt alkalmazza. Ez a vérvonal egy hosszú derekú, könnyen ellős vonal, és a borjak közepes testmérettel születnek.

5.9. Állatok gondozása, ellátása a telepen:

Egyetlen alkalmazottja van, aki egy kisebbségi fiatalember. Munkájával meg van elégedve. A feladatát mindig elvégzi ahogy tudja, de rendszeres odafigyelést és utasításokat igényel. Nagyon sokáig egyedül dolgozott a gazdaságba, csak ahogy elérte a 100 darab körüli anyatehén létszámot, ami szaporulatával együtt 200, meg emellett a 300 hektár földet művelni ez egy embernek nem teljesíthető. A szántókat a mai napig saját maga műveli. Az állatok ellátása javarészt gépesítve van, ezért ketten is el tudják látni a gazdaságot. A szántóföldi munkafolyamatokból az aratást és a silózást bérgépek és bér munkásokkal végezteti. Ezeket a gépeket csak egy alkalommal használná egy évben, és ezért nem fektetett bele a pénzt, inkább az állatok jóléti tartására fordította.

Mint országosan ismeretes, hogy minden évben május környékén megrendezik Hódmezővásárhelyen a mezőgazdasági állatok és gépek kiállítását. A charolais marha is mindig jelen van. Mivel Tábori Imre is a kezdetektől tagja a szövetségnek, egy kicsit belátást nyertem a kiállításon való részvétel kezdetének, és eredményeinek menetébe is.

Az első kettő kiállításon nem vett részt a Charolais egyesület. Utána a harmadik évben a franciáktól vett példaként ahol a tenyésztő shown a tenyésztők körbevezetik a marhákat, meg a növendékeket, már a Magyar Charolais Tenyésztők egyesületi is részt vett.

A kezdet kezdetén két tenyészet volt, az egyik Tábori Imre bácsié, a másik a lajosmizsei Kossuth Tsz mai nevén Charolais Kft. tenyészete. Az egyesület megalakításakor hét darab charolais marhát tartó gazdaság volt, viszont tizenöt tag kellett egy egyesület megalakításához. Ez volt a minimális létszám. Az összes fő állattenyésztő és a Tsz állatorvosai összefogtak és kijött a tizenöt fő.

A kezdetek óta Imre bácsi huszonnégy évig volt elnökségi tag. Természetesen minden évben, ahogy a charolais fajta is megjelent a kiállításon, Ő is vitt a saját tenyészeteiből állatokat. Az utóbbi években már nem szerepel állataival a kiállításon az egészségem miatt. Sajnos nincs olyan ember, aki csinálná ezt, mert egy versenyfelkészülésben tanítani kell a marhát, magunkhoz szoktatni, mondta. A jövőben nem is tervez kiállítóként készülni a Hódmezővásárhelyi haszonállat kiállításra. 65 éves, már nem tud erre elegendő időt szánni.

Mivel én, személyesen voltam Tábori Imre irodájában, valóban láttam a sok serleget, érmet, amit állataival nyert a charolais fajta kiállításain Hódmezővásárhelyen. Általában tehén borjával kategóriában indult.

Nagy tisztelettel gratuláltam az elért eredményeihez, és nagyon örülök, hogy megismerhettem Öt!

Arra a kérdésemre, hogy milyen céljai vannak még, nagyon szerényen válaszolt:

„Nagy célokat már nem tűzök ki magam elé. A szarvtalan svéd vérvonalú Charolais szarvasmarha tenyésztést szeretném folytatni amíg az egészségem bírja.

Kettő lányom van, ők mással foglalkoznak, de van egy 10 éves fiú unokám, Ő esetleg még érdeklődhet a gazdaságom iránt, és neki át tudom adni, ha majd magáénak érzi ezt a nagyon szép, de olykor nehéz feladatot. „

6. A KÉT GAZDASÁG ÖSSZEVETÉSE - KÖVETKEZTETÉSEK

Tábori Imre gazdasága egy országosan ismert törzstenyészetté vált. Szinte teljesen önerőből jelentősebb külső segítségek nélkül fejlődött. A cég inkább az állatállomány minőségének a fokozását vette célpontba, nem pedig az egyedszám minél nagyobbra történő felszaporítását. Fókuszált egy kevesebb állattal való minőségi, törzskönyves, vérvonaliszta állatállomány beállítására. Ebben is különbözik a két vizsgált cég, mert Pálinkó Józsefné gazdasága Charolais marhatrtó, nem pedig Charolais marhatenyésztő. Pálinkó Józsefné célja a 200 anyatehén elérése. Tábori Imre az Anna-farm területi adottsága miatt is maradt a 100 anyatehén körüli egyedszámnál, mert a 150 Ha lelője nem nyújtana elég táplálékot több állat részére.

Az elsőként vizsgált gazdaság, Pálinkó Józsefné húsmarha állománya és telepe, ahol jelentős pályázati beruházások teremtették meg a munkafolyamatok alapját. A telep ellentétben a másikkal, nem törzsállatokat tenyészt, hanem árutermelő, növendék vágásra szánt Charolais húsmarhákat állít elő.

A két gazdaságot látva mintát láthatunk arra, hogy hogyan fejlődik egy gazdaság pályázatokkal vagy jelentősebb pályázati beruházások nélkül.

Pálinkó Józsefné gazdaságát nézve külső szemlélőként is egy nagyobb területen elfekvő major látható. Mindenhol korszerű technológiával elkészített és működtetett trágyatároló, fedett szénatárolók, szalmas takarmány tárolók, mélyalmos silótároló, silós és sík gabonatórolók, az állatoknak a nyári és téli szálláshelye. Az alkalmazottak kényelméért szociálisépülettel ellátott, fehér-fekete öltözővel, tusolóval, konyhával, hálószobákkal, hogy tiszta körülmények között lehessen lehetőség a pihenésre. Nagyobb kapacitású és nagyobb kiterjedésű épületek, telepi utakkal. Támogatások által a cég élt a lehetőséggel és teljes mezőgazdasági gépparkot alakított ki magának, így a szántóföldi, vagy akár az istállók tisztántartásához nem szükséges a kézi munkaerő, vagy a külsős cég bevonása. Hosszú távon ezzel jelentős pénzüsszeget tudnak megspórolni és más fejlesztésekre átcsoportosítani. Az állattartáshoz minden tekintetben megfelelő környezet tudott megalakulni a pályázatok segítségével.

Ha külső szemlélőként nézünk szét a két telepen, akkor Tábori Imre telephelyén megtalálhatók az állattartáshoz feltétlen szükséges eszközök és infrastruktúra mint például a fedett istálló, a karám, egy sík gabonatóroló, egy féltetős munkagép garázs. Az övé egy kisebb gazdaság.

Pálinkó Józsefné telepe, egy uniós szabványoknak mindenben megfelelő nagyobb kiterjedésű gépparkkal, infrastruktúrával rendelkező telep. Mivel Ő a túltermelése miatt,

takarmányeladással is foglalkozik a pályázatok segítségével nagyobb kapacitású tárolókat épített, és ezeket bővíti igényeinek megfelelően folyamatosan.

Ha a pályázatok kihasználását vizsgáljuk a két gazdaság tekintetében, talán a közöttük lévő generációs különbség is eredményezte a kialakult helyzetet.

Tábori Imre óvatosabb volt, nem mert bele fogni a további pályázatokba miután az egyik különböző adminisztrációs hibák miatt aránytalanul nagyon hosszú időre lett elszámolva.

Ezzel a türelme, kitartása és bizalma oda veszett. És a biztos további döntéseket választotta, hogy akkor fejleszt, ha lesz rá pénze, bizonytalan kimenetelű pályázatokba nem volt kedve még egyszer belevágni. Valójában talán ez a döntése, és az, hogy nem vett fel alkalmazottat, határozta meg, hogy egy kisebb gazdaság kialakításánál maradt.

Pálinkó Józsefné fiatal gazdaként, 35 évesen kezdte a gazdasága felépítését. Minden állattartó telep fejlesztésére kiírt pályázaton indult. Bátrabban vállalta be a banki hiteleket is.

Neki is voltak nehézségei időnként az elszámolással, főleg az időbeni elhúzóadás volt jellemző de ez nem szegte kedvét, mivel hihetetlen nagy támogatások voltak ezek a telep fejlődésében. Az 50 % -os támogatás nagyon jelentős egy gazdaság életében. Ezt kihasználva tudott 15 év alatt ilyen nagy gazdaság kialakulni. Bár megemlítette, hogy a családnak van egy másik vállalkozása is, így a finanszírozás talán neki könnyebb volt, és jobban tudott várni a kifizetésekre. Viszont most már, ahogy Ő is mondta a jelen gazdasági helyzetben óvatosabban hoz döntéseket a további beruházásokról.

7. A PÁLYÁZATOK ÁLTALI FELJÖDÉSI LEHETŐSÉGEK, ÉS A GAZDÁK ÉRDEKLŐDÉSÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA:

A vizsgált minta alapját természetesen a pályázatok segítségével nagyobb léptékben lehet fejleszteni egy gazdaságot. Ez nem vitatott tény.

Viszont az eddig elvezető út nagyon nehéz, egyre növekvő papírmunka, megfeleltetés, olykor értelmetlennek tűnő hiánypótlások, riasztó tényezők is lehetnek.

A Kincstár részéről egy ügyfélbarátibb hozzáállást kellene kiépíteni, és kidolgozni egy rugalmasabb ügyintézési menetet. Hiszen a mostani pályázatok utófinanszírozottak, először saját erőből meg kell valósítani valamekkora részét a pályázatnak, attól függ, hogy a pályázó hány kifizetési kérelmet szeretne, benyújtani, hány ütemben tudja megvalósítani a beruházást. Majd ha elkészült egy résszel, akkor nyújthat be kifizetési kérelmet. Mire idáig eljut a gazda, már egy hitelkonstrukcióba muszáj belelépnie. Az ÁTK pályázatok zömében 50 %-os támogatási intenzitásúak. Lehetséges előlegkérelmet benyújtani, de nagyon bonyolult folyamat és sokszor elutasításra is kerülnek. Az előleg esetében is fedezetet kell beadnia a vállalkozónak saját vagyonból. Nagyon kevés olyan gazda van, aki elegendő terheletlen vagyonnal rendelkezik az előleg megigénylésének a fedezetére. Mivel ilyenkor már a vagyontárgyaikon is lízing van, vagy hitel.

Az elszámolások is nagyon nehézkesen történnek, nagyon sok az olykor életszerűtlen, értelmetlen hiánypótlás.

Cél lenne az adminisztráció egyszerűsítése, gördülékenyebbé tétele. Valamint nagyon fontos lenne a gazdák szempontjából a gyorsabb elszámolás. A gazdák már olykor egy éve is fizetik a felvett hitel törlesztését és kamatait, de még a kifizetési kérelmük elszámolása szinte el sem kezdődik.

Csak példának említem meg, ismét, hogy Pálinkó Józsefné is 2023. tavaszán beadta az utolsó kifizetési kérelmét a pályázat teljesen meg van valósítva, a gépekre felvett hitelt és kamatokat fizeti, de még a kifizetési kérelmére reagálást sem kapott. Az utolsó kifizetési kérelem összege 20 M Ft. Ez az összeg nagyon hiányzik a gazdaság költségvetéséből. /

Ezért az a véleményük a gazdáknak, hogy csak erős anyagi biztonsággal rendelkező vállalkozás tud sikeres pályázatot megvalósítani. A mai megemelkedett banki kamatok ismeretében ez most hatványozottabban igaz.

Tehát a pályázatok sikerét nem lehet vitatni, de a hozzá vezető út egyre nehezebb.

Mind a két gazdaság sikeres, eredményesen működik. Éves eredményük folyamatosan növekszik. Ez teljes mértékben bizakodásra ad okot a húsmarhatenyésztési ágazat jövőjét

illetően. Egyik vállalkozás sem számolt be, anyagi nehézségekről, visszaesésről. Így arra következtetek, hogy Magyarországon, de a nemzetközi téren is jövője van a húsmaraha tartásnak, igény van a jó minőségben felnevelt állatokra.

Fiatal pályakezdőként vonzónak tartom a mezőgazdaság állattenyésztési és növénytermesztési ágazatát. A dolgozatom során megértettem, hogy küzdelmes, kitartó munka kell hozzá. Az elért eredmények pedig meghozzák az ágazat szépségét, és erőt adnak a további munkához. Tervek, célok kitűzése után, belevágni a gazdálkodásba, önállóan, eredményeket elérni.

Engem most ez motivál!

8. ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra Szarvasmarha istálló	22
2. ábra Sík szemestermény tároló	22
3. ábra Szociális épület	23
4. ábra Második pályázat táblája	24
5. ábra BIN silós gabonatóroló	25
6. ábra Digitális mérleg	26
7. ábra Féltetős téli szálláshely	26
8. ábra Negyedik pályázat táblája.....	29
9. ábra Új 2 DB BIN silórendszerű gabonatóroló.....	30
10. ábra Siloking vontatott takarmánykeverő és kiosztó.....	31

9. IRODALOMJEGYZÉK

- Michel, L., Marie-Pierre, E.-O., Jean-François, H., Christele, P., Claus, D., & Linda, F. (2018). Current situation and future prospects for beef production in Europe. Forrás: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6039334/#>
- Ferenc, S. (2020). Állattartó telepek korszerűsítése 2020-2022. Forrás: <https://szilberhorn.com/allattarto-telepek-korszerusitese.html>
- Kamara, N. A. (2014). Standard Termelési Érték (STÉ) kalkulátor. Forrás: <https://www.nak.hu/ste-kalkulator>
- Kőszegi, I. R. (2022). A Homokhátságon gazdálkodó néhány állattenyésztő gazdaság kilátásai, nehézségei. Gazdálkodás, https://doi.org/10.53079/GAZDALKODAS.66.3.t.pp_239-259.
- KSH. (2015). Állatállomány. http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_oma003.html; KSH.
- KSH. (2020). Forrás: Szarvasmarha-állomány: https://www.ksh.hu/stadat_files/mez/hu/mez0101.html
- KSH. (2020. december 1). Állatállomány, 2020. december 1. Forrás: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/allat/2020/index.html>
- KSH. (2021). Mezőgazdaság. <http://www.ksh.hu>: KSH.
- Kucsera, É. (2021. augusztus 21). Világszinten nő a marhahús-termelés, de Európában csökken az állomány. Forrás: Agroinform: <https://www.agroinform.hu/allattenyesztes/vilagszinten-no-a-marhahus-termeles-de-europaban-csokken-az-allomany-50905-001>
- Mizik, T. (2019). A közös agrárpolitika 2013. évi közvetlen támogatási rendszerének hatásai a magyar mezőgazdaságra. Közgazdasági Szemle.
- Tőzsér, J. (2003). A Charolais fajta és magyarországi tenyésztése. Budapest Koronafürt utca 44: Mezőgazda Kiadó.
- Verba, H. K., & Kőszegi, I. (2022). Az állattenyésztés helyzete, kilátásai néhány Bács-Kiskun megyei gazdaság példáján keresztül. http://real.mtak.hu/141561/1/2022_1_AGR_003_Verba.pdf: Gradus Vol 9, No 1 (2022).

10. NYILATKOZAT

NYILATKOZAT

Pálvölgyi János (név) (hallgató Neptun azonosítója: C05676)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a
záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő
védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem³

Kelt: 2023 év 11 hó 05 nap

Magyar Péter
belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.

11. NYILATKOZAT SZAKDOLGOZAT NYILVÁNOS HOZZÁFÉRÉSÉRŐL ÉS EREDETISÉGRŐL

NYILATKOZAT

szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve:
A Hallgató Neptun kódja: CO5GUL
A dolgozat címe: A CHAROLAIS SZARVASMARHA
TARTÁSA ÉS AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSOK HATA'SA AZ ÁGAZATRA
A megjelenés éve: 2023
A konzulens intézetének neve: AGRÁR ÉS ÉLELMISZERGAZDASÁGI INTÉZET
A konzulens tanszékének a neve: AGRÁRGAZDASÁGTANI ÉS AGRÁR POLITIKA TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2023 év 11 hó 5 nap

Hallgató aláírása